

Sygn. akt I ACa 438/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jerzy Nawrocki
Sędzia:	SA Elżbieta Patrykiewicz
Sędzia:	SA Alicja Surdy (spr.)
Protokolant	Sekretarz sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2013 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa A. W., S. B. i K. C.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G.

o uchylenie uchwał

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 13 lutego 2013 r., sygnatura akt I C 1119/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że oddala powództwo w zakresie żądania uchylenia uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. z dnia 30 czerwca 2011 r.;

II. zasądza od powodów A. W., S. B. i K. C. na rzecz pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. kwoty po 111,66 (sto jedenaście 66/100) zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 438/13

UZASADNIENIE

W sprawie z powództwa A. W., S. B. i K. C. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. o uchylenie uchwały Sąd Okręgowy w Radomiu wyrokiem z dnia 13 lutego 2013 r. umorzył postępowanie w przedmiocie uchylenia uchwały nr (...) i uchylił uchwałę nr (...) Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. z dnia 30 czerwca 2011 r., zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu.

W pozwie z dnia 11 sierpnia 2011r. powodowie A. W., S. B. i K. C. wnosili o uchylenie wszystkich uchwał Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...)

w G. z dnia 30 czerwca 2011 r., które odbyło się w dniu 30 czerwca 2011 r., a po modyfikacji powództwa: uchwał oznaczonych numerami (...) i (...). Następnie w piśmie procesowym z dnia 23 stycznia 2013 r. cofnęli powództwo co do żądania uchylecia uchwały nr (...) i zrzekli się w tym zakresie roszczenia.

Pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

W dniu 30 czerwca 2011 r. odbyło się Walne Zgromadzenie Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G., na którym podjęto (...) uchwał, w tym skarżoną przez powodów uchwałę nr (...) w sprawie powołania Rady Nadzorczej na lata 2011 – 2014. W skład Rady Nadzorczej wybranych zostało 12 członków, jednak według powodów troje z nich, tj. L. P., M. P. i B. W., będzie pełnić funkcję w nowo wybranej Radzie niezgodnie z prawem przez trzecią kadencję.

Wybory na kolejne kadencje Rady Nadzorczej pozwanej Spółdzielni odbywały się w dniach: 28 czerwca 2004 r., 24 czerwca 2008 r. i 30 czerwca 2011 r.

B. W. została wybrana do Rady Nadzorczej w dniu 28 czerwca 2004 r., ale w dniu 31 sierpnia 2004 r. złożyła rezygnację z pełnienia funkcji, która została przyjęta. Ponownie została wybrana do Rady w dniu 28 czerwca 2004 r. pełniąc funkcję jej członka przez całą kadencję oraz w dniu 30 czerwca 2011 r. na kolejną kadencję.

L. P. i M. P. zostali wybrani do Rady w wyborach uzupełniających w dniu 4 czerwca 2006 r. i pełnili funkcję jej członka do końca kadencji. Następnie przez okres całej kadencji byli członkami Rady wybranej w dniu 24 czerwca 2008 r., a w dniu 30 czerwca 2011 r. zostali wybrani do Rady na kolejną kadencję.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że fakt wyboru L. P., M. P. i B. W. po raz trzeci do Rady Nadzorczej w kolejnych, następujących po sobie kadencjach jest bezsporny.

Wskazał też przepisy rozdziału 1¹ (prawa członków spółdzielni mieszkaniowej) ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U.2013.1222 j.t.); dalej określana jako: „u.s.m.”) dodanego przez ustawę z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U.2007.125.873).

Podkreślił, że art. 8² ust. 2, 3 i 4 u.s.m., jako lex specialis w stosunku do przepisów ustawy z dnia 16 września 1982 r. prawo spółdzielcze (Dz.U.2003.188.1848 j.t.) stanowi, że w skład rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej nie mogą wchodzić osoby, będące pracownikami spółdzielni. Uchwała w sprawie wyboru takiej osoby do rady nadzorczej jest nieważna.

Z chwilą nawiązania stosunku pracy przez członka rady nadzorczej ustaje jego członkostwo w radzie nadzorczej tej samej spółdzielni (ust. 2). Nie można być członkiem rady nadzorczej dłużej niż przez 2 kolejne kadencje rady nadzorczej (ust. 3). Kadencja rady nadzorczej nie może trwać dłużej niż 3 lata (ust. 4).

Celem powyższych regulacji było utrudnienie lub wyeliminowanie przejęcia całkowitej kontroli nad działalnością spółdzielni przez jej zarząd i sterowanych przez zarząd rad nadzorczych składających się z podległych zarządowi pracowników spółdzielni. Skrócenie kadencji rady nadzorczej do trzech lat i zakaz pełnienia funkcji jej członka dłużej niż przez dwie kadencje, miały zwiększyć kontrolę członków nad działalnością spółdzielni mieszkaniowej.

Stosowanie art. 8² ust. 3 i 4 u.s.m. w okresie przejściowym, regulował przepis art. 10 ust. 1 powołanej powyżej ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającej u.s.m., który stanowił, że liczbę kadencji oblicza się biorąc pod uwagę dotychczasowy staż członka rady nadzorczej, oraz art. 10 ust. 2, zgodnie z którym ograniczenie kadencji rady maksymalnie do trzech lat dotyczyło rad nadzorczych powołanych po wejściu w życie ustawy zmieniającej u.s.m., tj. po dniu 31 lipca 2007 r.

Mając na uwadze treść art. 10 ust. 1 Sąd Okręgowy uznał, że członkowie rad nadzorczych spółdzielni mieszkaniowych, którzy w dniu 31 lipca 2007 r. zasiadali w tych radach dłużej niż dwie kolejne kadencje, pozostawali członkami rady do zakończenia kadencji, ale nie mogli zostać wybrani ponownie na kolejną kadencję. Wobec tego, że L. P., M. P. i B. W. w dniu 31 lipca 2007 r. byli już członkami rady nadzorczej w kadencji 2004-2008 oraz 2008-2011, w dniu 30 czerwca 2011 r. zostali wybrani na trzecią kadencję 2011-2014 niezgodnie z art. 8² ust. 3 u.s.m. Sąd Okręgowy nie podzielił przy tym argumentacji pozwanej spółdzielni, iż dyspozycja art. 8² ust. 3 u.s.m. dotyczy jedynie pełnych kadencji członków rady nadzorczej. Uznał, że tego rodzaju rozumowanie mogłoby doprowadzić do obejścia omawianego zakazu, gdyż członek mógłby zrezygnować z członkostwa w radzie pod koniec kadencji, a następnie godził się kandydować w kolejnej kadencji, i mógłby w ten sposób być członkiem rady nadzorczej „dożywotnio”.

Zgodnie z treścią art. 42 ust. 2 prawa spółdzielczego uchwała sprzeczna z prawem jest nieważna. Z kolei art. 42 ust. 3 prawa spółdzielczego stanowi, że uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu.

Powodowie wytoczyli powództwa w określonym w art. 42 ust. 6 terminie sześciu tygodni od dnia odbycia walnego zgromadzenia.

Oddalając powództwo Sąd zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu na podstawie art. 100 k.p.c. Miał przy tym na uwadze, że powodowie

domagali się pierwotnie uchylenia dwóch uchwał, a ostatecznie utrzymali się ze swoim żądaniem w zakresie uchwały nr (...). Pozew o uchylenie uchwały nr (...) cofnęli, a zatem w tym zakresie przegrali proces.

W apelacji pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G., zaskarżając w wyrok w punkcie II co do uwzględnienia powództwa o uchylenie uchwały nr (...), zarzucała naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

1) art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U.2007.125.873) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. zastosowanie powołanego przepisu mimo jego uchylenia wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2009 r. w sprawie sygn.. akt 64/07 (Dz.U.2009.117.988) wobec uznania, że narusza art. 2 oraz art. 58 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji,

2) art. 8² ust. 3 z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U.2013.1222 j.t.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie na skutek uznania, że L. P., M. P. i B. W. nie mogą być członkami Rady Nadzorczej w bieżącej kadencji (2011-2014) mimo, że jest dopiero druga kadencją tych osób, a więc powołany przepis nie ma zastosowania,

a nadto z ostrożności procesowej naruszenie:

3) art. 58 § 3 k.c. poprzez jego niezastosowanie w przypadku ewentualnego istnienia przesłanek uchylenia uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowa (...) w G. z dnia 30 czerwca 2011 r., gdy wątpliwości co do prawidłowości wyboru dotyczą jedynie trzech z dwunastu członków Rady Nadzorczej wybranej w tym dniu.

We wnioskach apelacji pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości jako nieuzasadnionego i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej kosztów procesu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. zasługuje na uwzględnienie.

Słusznie podnosi apelująca, że stosując w ustalonym stanie faktycznym art. 10 ust. 1 z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U.2007.125.873), Sąd Okręgowy pominął, że powołany przepis utracił moc z dniem 27 lipca 2009 r., stosownie do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2009 r. w sprawie sygn. akt 64/07 (Dz.U.2009.117.988), który uznał, że powołany przepis narusza art. 2 oraz art. 58 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Przepis art. 10 ust. 1 ustawy zmieniającej u.s.m. z dnia 14 czerwca 2007 r. stanowił, że stosując przepis art. 8² ust. 3 u.s.m., zgodnie z którym nie można być członkiem rady nadzorczej dłużej niż przez 2 kolejne kadencje rady nadzorczej, liczbę kadencji oblicza się, biorąc pod uwagę dotychczasowy staż członka rady nadzorczej. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, kwestionowany przepis oznaczał arbitralną ingerencję w stosunki prawne powstałe w przeszłości i trwające.

Po wyeliminowaniu z systemu prawnego art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. zmieniającej u.s.m. należało uznać, że art. 8² ust. 3 u.s.m. ma zastosowanie do rad nadzorczych powołanych po dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej, tj. po 31 lipca 2007 r. Zatem dopiero kadencję, która rozpoczęła się po tej dacie, należy uznać za pierwszą kadencją, o której mowa w art. 8² ust. 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 21 czerwca 2012 r. I ACa 296/12, LEX nr 1217624). Przy braku przepisu przejściowego zawierającego odmienną regulację nowy przepis ograniczający liczbę kadencji członka rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej powinien bowiem działać na przyszłość.

Zatem bieżąca kadencja (2011 – 2014) L. P., M. P. i B. W. w Radzie Nadzorczej pozwanej Spółdzielni jest ich drugą kadencją w rozumieniu art. 8² ust. 3 u.s.m. A tym samym słusznie zarzuca strona apelująca naruszenie art. 8² ust. 3 u.s.m. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie do ustalonego stanu faktycznego. W sytuacji kiedy L. P., M. P. i B. W. pełnią w okresie po wprowadzeniu ograniczenia liczby kadencji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej drugą kadencję, przepis ten nie miał zastosowania i zaskarżona uchwała nie zapadła sprzecznie z jego dyspozycją, a tym samym powództwo należało oddalić jako pozbawione merytorycznej podstawy.

Dodatkowo należy wskazać, że podstawę uchylenia przez Sąd Okręgowy spornej uchwały nr (...) stanowiła jej sprzeczność z ustawą, zaś zgodnie z art. 42 § 2 prawa spółdzielczego uchwała sprzeczna z ustawą jest nieważna. Stwierdzenie tego rodzaju wadliwości następuje w drodze orzeczenia ustalającego nieważność uchwały (art. 42 § 2 prawa spółdzielczego), przy spełnieniu przesłanki istnienia interesu prawnego w tym ustaleniu (art. 189 k.p.c.). Przy czym uchwała sprzeczna z prawem jest dotknięta sankcją nieważności ex lege, od chwili jej uchwalenia, a więc żądanie jej uchylenia jest bezprzedmiotowe.

Powodowie dochodzili natomiast uchylenia zaskarżonej uchwały, które jest dopuszczalne zgodnie z art. 42 § 3 prawa spółdzielczego w stosunku do uchwał sprzecznych z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godzących

w interesy spółdzielni albo mających na celu pokrzywdzenie jej członka. Uchylenia uchwały można się domagać tylko w przypadku nieważności względnej. Zatem w przypadku zbiegu podstaw z art. 42 § 2 i 3 prawa spółdzielczego pierwszeństwo ma nieważność bezwzględna będąca wynikiem sprzeczności uchwały z ustawą. W konsekwencji sprzeczność uchwały ze statutem może stanowić podstawę uchylenia uchwały tylko wówczas, gdy nie jest ona równocześnie sprzeczna z ustawą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2010 r. IV CSK 269/10 LEX nr 707917).

W ustalonym stanie faktycznym stwierdzona przez Sąd Okręgowy wadliwość uchwały polegała na jej sprzeczności z ustawą. A uchwała bezwzględnie nieważna nie mogła być uchylona. Skoro zaś powodowie nie żądali ustalenia jej nieważności, ale konsekwentnie dochodzili uchylenia zaskarżonej uchwały, to tak sformułowane powództwo należało oddalić także z tej przyczyny. Nie można bowiem uchylić uchwały bezwzględnie nieważnej, które nie wywołała skutków prawnych.

Z uwagi na powyższe bezprzedmiotowy jest zarzut naruszenia art. 58 § 3 k.c. poprzez jego niezastosowanie. Chociaż apelujący zasadnie wywodzą,

że w sytuacji, gdy ewentualna sprzeczność z ustawą dotyczy jedynie wyboru trzech z dwunastu członków rady nadzorczej, brak jest podstaw do ustalenia nieważności uchwały także w części dotyczącej tych członków rady, których wybór nie pozostaje w sprzeczności z ustawą.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego orzekł

na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. obciążając powodów w częściach równych obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanej Spółdzielni kosztów postępowania apelacyjnego obejmujących uiszczoną opłatę

od apelacji w kwocie 200 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 135 zł ustalone na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.).

.
